

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Νικ. I 4/1970*

A'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / 16-5-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- ΤΟΤΟΣ ΚΑΤΑΛΩΓΟΣ
ΚΤΗΜΑΤΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

A O H N n N

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΝΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων; Τὰ ἰδιωτικά κτήματα διὰ ἐνοικίαν διὰ δὲ βοσκὴν ἡ συνδιόικτις περιοχή.....
- Ὑπῆρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; Ὀὐν ὁ πληθὺν χωρίζεται.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
- Ἐν γαιοκτημόνασι τὰ ἑρμῶν.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; Ὀὐν ὁ πᾶν διατηρεῖ.....

- β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν; ἡ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν; ..... *Εἰς ἀμφότερα* .....
- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν; ... *Ναί* .....
- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ ἐργάζονται εἰς αὐτά; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὥς άτομα ἢ με δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των; *Υποθέκων. Μνηστέρων. Μοναστηρίων. Ἄνεκα. Ἀρχαζάντες. Δ. καὶ Ζεϊμοὶ. Ἐκτ.* *Κυριοὶ καὶ* .....
- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημια-κατόροι κλπ.). *Θέμενοι. Ποία ἤτο ἡ κοινωνική των θέσις;* ... *Μ. ἰσοδικιή. τιν. ἁπλ. ἤ το. Κοινή* .....
- 3) Ποία ἤτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα); *Εἰς δ.* .....
- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον; ἡμερομισθίαν εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος; .... *Ο. Ξυδομιαιότη. Κκεκιμολαιώες. Ξεράτος. Ἄνδρες καὶ..* *Γυναικες. Η ἀμοιβή. ἤ το. Ξυ. λῶ. ἀπαχορμήτων. ἔλδ. η.* .....
- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; .... *Νοχι* .....
- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας; ... *Δέν. Ξεχωρ. Ξεργαίαν. Ἔξαν. μ. ζ.* ... *Ψερχικά. μου. ἠλυνοβοτατικά. Προϊόντα. τιν.* .....
- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς: ὥς ἐργάται... *Ξχι.* ἢ ὥς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ.; ... *Β. χ. λ.* .....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μὲ ζωϊκὴν κόπρον θεῖον μετ' οὐχὲν βάλων...

- 2) Πότε ἔγινε, τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 7.2. 19.5.5 .....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 24.7.20. 19.5.8 .....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε, τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

Δεν χρησιμοποιεῖται διφτέρων ἄροτρον.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1.	4.	7.	10. ....
2.	5.	8.	
3.	6.	9.	

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 3.4.1. ....

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 10.4.1. ....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *Ἀν. ἱ. χρησιμοποιοῦν*
 5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ *Ἀν. ἱ. χρησιμοποιοῦν*.....
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. *Ξυνηθῶν. δ. ἡ δὲ ἡ. δ. ἄλλῃ.*
.. συνάδεξις. ἡ. ἡ. ....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα; *ἱ. χρησιμοποιοῦν ὡς ἔδειξεν*

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἡ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - ἴχθυογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

α' β. μια μορφή.....

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρόστρου;

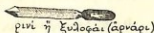
6.7.11. 6.8. 6.9. 6.10.

- 6) ἦτο (ἡ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; *44. 2. 100*

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαΐ κλπ.).....

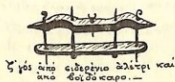
Πόλεμος, Γένος, Πείνα, Θάνατος, Αφάνεια.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *βοεζ., ἵπποδ., ἡμίονοι, ὄνοι.*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; ... *δύο. καὶ. ζεύ.* .....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... *ἀναγκασθ.* .....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύ-
λια κλπ.). ... *εἶναι. καὶ. ἦτο. μία. μορφή. ἢ. ἀνω. πτέρω.*

ἢ. ἀνω. πτέρω. καὶ. ἡ. ἑξέτις.

①

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας. ... *( )* .....

①

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν). ... *λέγεται. καλεῖται. καὶ. προσδένεται. ἢ. αὐτὸν.*
ἢ. ἀροτρον. .....

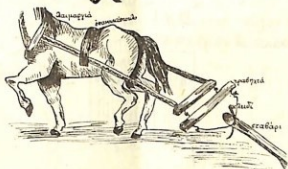
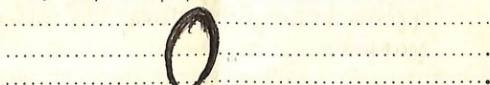
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *ἔχιναι. καὶ. γίνεται.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

προσδένεται. καὶ. ζεύ. δ. ζ. καὶ. ἀροτρον. ἢ. ζεύ. δ. .....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας ὅτι ἄνδρας καὶ ἢ γυναῖκα
ἢ ἄλλου καὶ ἄλλου.....

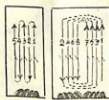
- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .Τοῦ βοδιοῦ. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου.
ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου.
ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου.
ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου.
- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
..Δὲν. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου.
- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
..Μετὰ σχοινί. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου. ἢ ἄλλου.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὁργώνεται καὶ ἀνοιγμένης αὐλακας κατ'εὐθείαν...
 ..γραμμὴν.....

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

.....Ὁ.χ.1.....

†

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρξη ἄλλος τις τρόπος ὀργωμάτων, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορὰς, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

.....ὡς εἰς παραρτήματα.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν;

.....Μὲ αὐλακισμὸν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ... Διὰ ν. χρησιμοποιοῦνται αὐτὰ πάντα.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Ἀναλόγως τοῦ χωράφιου
 ..ἡ χρησιμοποιοῦνται αὐτὰ πάντα, καθὼς ἐστὶν ἐν ἑκάστῳ χωρίῳ.....
 ..τοῦτο.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *α. α. η. ρ. ω. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. μα. ρα. ρ. δ. δι. τε. ρε. . .*

99. Τα Ξημελικά και ο Ξιγ. Εξ. Τα Ξινικά.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Ἐξορίσθη καὶ αὐτὸ ἐνδεῖαν... ὀργαζὴν ἢ ἀνὰ ὀργώματα*.....

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Αἰταιήσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Exivelo. En. Zoruna. Mai. Elyelo. Divo. Tuma.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφειθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

1901. 21. 27. ....

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἄραβόσιτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; αφ ✓

5) Ποια εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... τοῦ δισάκι...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουτία) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἄροτρίαν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἣ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; . μετ. κ. λ. κ. γ. ο. υ. ρ. η. ...
 . β. ι. η. ρ. α. ν. ρ. α. ...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); . φ. λ. ν. ε. λ. α. ε. ν. ν. υ. θ. κ. η. . β. ε. θ. α. ρ. ν. ι. ο. κ. α. ....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Ο. Κασμάς, Ο. Πρασί, Μ. Κ. Καραγιάννης.

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν
βοηθῶν. αἱ. ὠζύχαι. ἢ κα. παιδιὰ... ἀν. φέρων
ἰδιὰ καὶ ἑρῶν... ὠζύκα...

- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἶδους...
Εκαλλιεργεῖτο καὶ ὠζύχαι καὶ κα. ὠζύκα...
καὶ κα. ὠζύκα...

- 8) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ....
... κα. ὠζύκα...

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων ἑσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύουντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως. ....
... ὠζύκα...

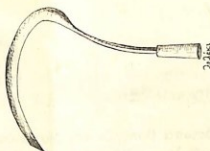
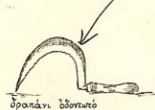
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

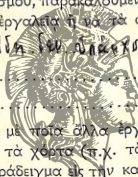
M. E. W. Spradley.

Ἐὰν ᾦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

...Задан. ГИМ. Вод. Инженер

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ πόα ἀλλὰ ἐργαλεία (π.χ. κόσσεις) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χορτά (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Με μαββα...*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

..... 2.05.07 Tw. 24.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; .....

- 5) Ποιος κατασκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ἡ Ἡρακλῆς ἡ Μ. Λω. ἡ Μ.ω.ρ. ἡ Θ. . . . . .

.....

- 6) Ὡτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
 χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
 ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
 (τῆς ρόβης κλπ.) .....

90.21.

β. Ἐπερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. . . *αἶ. ο. μ.* . . . . .

- 2) Οί στάχυες που έμεναν (ή μένουσιν) εις τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ή πῶς λέγονται).....

μετά τον θάνατόν της, πώς ελεγχόταν (ή πώς λειτουργούσε).....

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίες,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα ; .....

..... ρι. 78101. ρι. 84910101

.....

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Τοποθετημένοι. Δε. Χερσὶς. Δύο. Δύο. Μ. Ζεφυρ. - Ζεφυρ.

μαζι. και ιδιοναι. 64 ιδιες. 10. 62d x. υς. 20 εις ιοναι

உருகிய அல்லது உருகாத

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλίες. . . . . 6 κ. 1 δ. 3 . 7 κ. 1 . 8 κ. 1 2 . . . . .

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοι θερίζουν: ἄνδρες καὶ γυναῖκες; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον; Θ.ε.ε.ῖ.σ.ν. ἄνδρες.
καὶ γυναικες. Θ.ε.ε.ῖ.σ.ν. ἡ ὑπάρχουν. ἡ ὑπάρχουν.
ἡ ὑπάρχουν.

Πῶς ἡμείνοντο οὗτοι: με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

3) Οι άνδρες ή αι γυναίκες έφερόν τι εις τας χείρας πρὸς προϋ-
λαξιν, ίδία τῆς άριστερας, κατά τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατά
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντο τι εις τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νά μή αισθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νά μή πονῇ ἡ μέση των) ; .....

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.. το. ἐν. ἔμβρυμα
 της.. διατάξας.. γινώσκω.. το. μακρυν.. ὁ. κατέλιν

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

... მე გააფან.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1). Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα με ξηρὰ χέρτα (π.χ. σάνον, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ εἴρασις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.... **IV. α. 1.** .....

Պրիւնսեւ. Դ. Խորձի. և Կ. Դմ. Բալիչեւ, Է. Ուլա. Զ. Գ. Կ.

ՆԱԽ. Տ. ԵԱՐԲԻ. ԱՅՈՒ. ՀՀԳ. ԴԵՎԱՐՄԷԶԻՆ. ԴՕԼԱՍ. Կ. Ք. ԺԱՆԸ

20. 5. 97. 0. 40 - 0. 70 м. Значительн. м.с. и обсаж. б.гн.

[illegible]

- 2) Πότε ξερρίζετο ο σάκος καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). ἤξερερίζονταν ἡ κεφαλή. καὶ ὅχι ὁ κορμός.
μὲ κόβαν καὶ μὲ δρεπάνι.

(Παραθέστετε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανες τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) μετὰ τῆς ἐξήραντος. ὁ Χῶρος ἔγινετο...
 δέματα, καὶ ἐλθόντα κηδεύει. Αὐτὰς γίνονται...
 καὶ ξυλοκυβίων ἀνοικίαν ἀπὸ τῆς δόξης. Πλεονεξία
 καὶ ἀφελὸς καὶ ἐπὶ τῷ ἱεροῦ τὸ ποδοπατεῖν ὁ Χῶρος
 καὶ πεδοναίηται. Διεύεται καὶ σῶμα καὶ τοποθετεῖται
 ἐν τῇ ἀποδοχῇ. Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

... μεταφέροντο ἐν τῇ ἀποδοχῇ καὶ ὅχι πρὸς
 ἀλωνισμὸν .....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος, ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σῶρον;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; .....

Ἡ λωκίσθη καὶ ὁ Χῶρος πρὸς ἀλωνισμόν ἀφελὸς
 θεμωνιά. Ἡ τοποθέτησις γίνεται εἰς σχῆμα οὐρῶν
 καὶ ἐπὶ ἐταχυσίαν καὶ ἐν τῇ ἀποδοχῇ. ἀπὸ
 τοῦ Χῶρου.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; Αὐτὸ ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν
 ἀπὸ τῆς ὁμοειδέως τοῦ μαρτυροῦντος. διὰ τοῦτο:

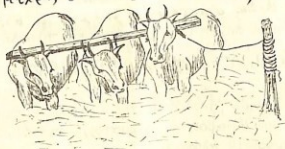
κατὰ τὰς χεῖρας ἐπὶ καὶ ἐν τῇ ἀποδοχῇ. Ἡ λωκίσθη
 καὶ ὁ Χῶρος πρὸς ἀλωνισμόν ἀφελὸς
 καὶ ὁ Χῶρος πρὸς ἀλωνισμόν ἀφελὸς

- 4) Πού κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἐξω τοῦ χωρίου; Εἰ
 ποίαν θέσιν; Τὰ ἀπὸ τῆς ἀποδοχῇ καὶ ὅχι πρὸς
 ἀλωνισμόν. Ἡ λωκίσθη καὶ ὁ Χῶρος πρὸς ἀλωνισμόν ἀφελὸς
 καὶ ὁ Χῶρος πρὸς ἀλωνισμόν ἀφελὸς

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

11. Κοροδοινοῦν τῶν σταχύνων. γίνεσθαι. μυηλινῶς, ἀπὸ τῆς γενεᾶς. ἀπὸ τῆς ἀλωνοδότησης. τὰ δὲ καὶ δὴλακῆς ἄγαν. ἀπὸ τῆς κοροδοινοῦσας. μυηλινῶς. ἀπὸ τῆς ἀλωνοδότησης καὶ μέχρις ὅτου καὶ τοῦ ἀλωνοδότης ἡλικίας ὡς ἀλωνιστῆς

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύνων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύνων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνίου ξύλινος στῦλος, ὅπου δύο μέτραν (καλούμενος ἀπὸ τὴν στρόφουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἀκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. Ἡ...

ἀχυροποίησιν τῶν σταχύνων. γίνεσθαι. διὰ τῆς καταπατήσεως ὑπὸ περιφερομένων ζώων. μόνων ἢ κινημένων. ....

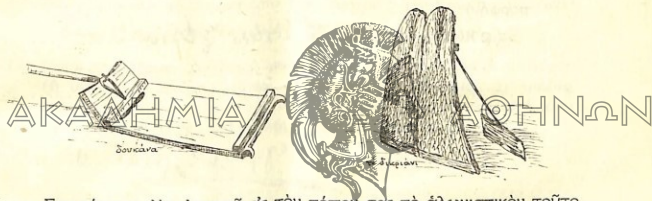
Διὰ νὰ ἐνυμεαζῶνται. καὶ δὲ καὶ ἐξαρτῶνται. διὰ τῆς ἐκκέντρου. ἀπὸ τῆς ἐκκέντρου. καὶ τῆς ἐκκέντρου. καὶ τῆς ἐκκέντρου. ....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν καθεστὸν ἀλωνοδότην μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεόμενα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτοντες

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ἰ. δαδωνίμε
 ρία τῶν ἱηρῶν καὶ ἀμειβῶν. γένετον διὰ ζεύξεως. αἰ. β. ἰ.
 . κ. ἔ. π. α. ε. γ. . η. ἔ. ρ. ι. γ. τῶν λαιμῶν. α. αὐ. ἔ. λ. ε. συνδεδανλου. τ. ε. ζ. ο. α.
 . κ. ἔ. τ. ο. δαδωνεαυλου. διὰ. τ. ο. ε. χ. ο. ι. ν. ἰ. ο. ν. καὶ. η. ε. ρ. ι. φ. ἔ. ρ. ο. λ. α.
 ἰ. β. ο. ὑ. γ. ὡ. ζ. . η. ἔ. ρ. ι. γ. . α. α. δ. α. ν. ο. ε. ὡ. λ. ο. ν. ....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρί-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π. χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ. ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

... Δευ. ὑπὸ ἡγετ. αὐτ. ε. ὑπάρχοντα τοῖς ἰσ. μηχανήμα...

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Μετά τὴν 10 π.μ. καὶ συνεχίζεται μέχρι πέραν
τῆς ἀχυροποιήσεως. ὡς ἐλαχύν. μὴ διακοπῇ μιν.)..
(ἀλωνισμός). π.μ. καὶ π.μ. συνεχ.

- 12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

Χρησιμοποιεῖται τὸ διχάλι ξύλιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

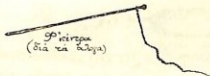
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμού ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; .....

Ναί

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοι
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).....

Χρησιμοποιεῖται ξύλινη βέργα μήκους δύο...
καὶ πέντε μέτρα

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν λέγεται ἐρεμα. καὶ . . .
ἤλωνίζοντο. εἰς. καὶ. ἡμέραν. . . . .

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
. . . Δεῦ. ὑ. παῖρχει. τοῖς. ἄν. . .

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλῖα : βαλμάδες, δηλ. τσαπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν . . . . .
. . . εἰς. γεωργ. . .

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
. . . ἔχοντα με. τοῦ. ἀδελφάνου . . .

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; . . . . .
ἔχοντα. με. τοῦ. ἀδελφάνου. ἢ. τοῦ. ἐξ. ἡ. τοῦ. ἀδελφάνου. . .
μὴ. ἔχον. με. τοῦ. ἀδελφάνου. . .

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.) *ἔγινετο! ἐν τῷ στήματι*.....
μὲν Ἰωάννην καὶ δὲ δὲ λαὸν δὲ δὲ μνηστῆρας.....

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν; *ἦν δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐν τῷ ἔργῳ*.....
τῶν ἀνδρῶν διὰ τὴν ἀνάγκην.....
καὶ μετὰ τὸν ἀνδρῶν καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην.....
καὶ μετὰ τὸν ἀνδρῶν καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα
 Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσας
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

3) Πότε τὸ πρῶτον ἐγένετο χρήσις ἀλυσιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) . . . . .

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ· λειῶμα, ἐν Κρήτῃ· μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην· θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον· δικριάνι, ἀλλαχοῦ· δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

τὸν δεικνύον (ἔλεον)
 τὸν δεικνύον (ἔλεον)
 τὸν γένον (ἔλεον)

— 25 —

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Φ... ἐνερῶ... ἔχει... ἐχῆμα... ἐφορῶν...
ἔθιμον... δὲ... ὀνήχει.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

λεῖ... φτυάρι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἄνδρες... ἢ... γυναῖκα... εἰδικὸς...
.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

ἀν... χον... ἡλια... ἄνδρα... ὁ... δ...
ἀλ... ἡλια... διὰ... ἡ...
.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

μετὰ τὸ κόσκινον .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνεμίσμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον παλαιοῦ ἀνέμωσι

κόσκινον ἢ ἀνέμωσι

δριμόνι

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δριμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .

ΣΟ. ἀποχωρεῖ ἀπὸ τῶν
δημητριακῶν. διὰ τοῦ ἄχυρα καὶ τῶν ἄλλων ὕλων...
χίνεσαι. μετὰ τοῦ λάδιου καὶ μετὰ τοῦ ὕδατος...
φύονται...
.....
.....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

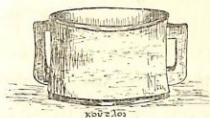
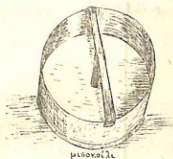
Ὁ καρπὸς ἐκχυρίζεται ἐπὶ σωρὸν μετὰ τοῦ ὕδατος...
αὐτὸν ἐκχυρίζεται ἐπὶ σωρὸν μετὰ τοῦ ὕδατος...
.....
.....
.....

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι ; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλωνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

.....
.....
.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυσιτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μετὰ τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

.....
.....
.....
.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *ἐν τοῖς τοῖς οἰκίαις* .....

.....
.....
.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ; *ἔν τῇ ἐκδοχῇ ἐν τῇ ἑστ...*
Χωρεῖν.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

ἐν τῇ ἐκδοχῇ διαλογῇ ἐν τῇ ἐκδοχῇ.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ἐν τῇ ἐκδοχῇ.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορτασά, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΕΙΣ

Γρεβιαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

